Göteborg 2014-05-27

RIO GÖTEBORG
NATUR- OCH KULTURKOOPERATIV

Naturvärdesinventering för området Sörvik 1:35

Lars Gerre

Naturvärdesinventering för området Sörvik 1:35
Rapport 2014:9
© Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ

Kommun: Uddevalla
Län: Västra Götalands län
Belägenhet i SWEREF 99 TM: Norr 6471700 m, Öst 318100 m
Beställare: Benders Sverige AB
Projektnummer: G1410
Projektansvarig: Cecilia Nilsson
Fältpersonal och författare: Lars Gerre
Övrig personal: Stefan Pettersson
Fältarbetstid: 2014-04-17

Arkiv: Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ
Foton: Där fotograf ej anges är foton tagna av fältpersonalen
Omslagsbild: Vy över lövskogsklädd sluttning med Byfjorden i bakgrunden. Fotot är taget åt sydväst.
Kartor: Framställda av Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ med data från Länsstyrelsernas GIS-tjänster, Skogsstyrelsen och Lantmäteriet (medgivandeavtal © Lantmäteriet Dnr R50321710_140001)

Sökord: Lindskog, Uddevalla, Västra Götaland

Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ
Slakthusgatan 8 A
415 02 GÖTEBORG
www.riogbg.se
kontakt@riogbg.se

Innehåll

Inledning 4
Metod.....4
Bakgrund.....4
Resultat, bedömning och rekommendationer.....6
Sammanfattande bedömning 12
Källor.....14
Bilaga 1. Naturvärdesinventering (NVI).....15

Inledning

Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ har på uppdrag av Benders Sverige AB gjort en inventering och bedömning av naturvärden i ett mindre skogsområde vid Byfjordens norra strand, strax väster om Uddevallas hamnområde. Skogsområdet ligger i östra delen av före detta Pininfarinas, numera Benders, industriområde. Uppdragsgivaren vill undersöka möjligheterna att utvidga sitt verksamhetsområde och därmed ta bort det aktuella skogsområdet.

Metod

Arbetet har skett genom analys av kartor, ortofoton och befintlig dokumentation angående naturvärden och arter samt genom fältbesök. Inventeringen har skett enligt den nya svenska standarden för naturvärdesinventering (NVI), ftSS 199000:2013. Inventeringsmetodik, begrepp och kriterier för naturvärdesklassning beskrivs i *Bilaga 1*. Inventeringen har utförts på nivån Fält standard. Information har hämtats från Skogsstyrelsens och Länsstyrelsernas GIS-tjänster samt i Artportalen. Området besöktes i fält för en översiktlig inventering av naturvärden i mitten av april 2014. Både strukturer och arter utgör grund för bedömningen i fält. Inventeringen skedde inom hela området som är cirka 3,2 hektar stort. Naturvärdesobjekt avgränsades och beskrevs. Värdeelement och naturvårdsarter mättes in med GPS Garmin 62 stc. Fynd av naturvårdsarter rapporteras in till Artportalen.

Bakgrund

Det aktuella skogspartiet ligger på en bergkulle i östra delen av Benders, före detta Pininfarinas, industriområde vid Byfjordens norra strand. Lövskog med ett litet inslag av barrträd dominerar i området. I den södra delen finns ett större inslag av öppna hällmarker och i nordost finns ett kalt bergparti. I den sydvästra kanten av området finns ett plan öppen yta som verkar användas som upplagsplats.

Skogspartiet begränsas på södra sidan av en väg som löper längs strandlinjen. På övriga sidor omges skogspartiet av öppen, plan industrimark med omväxlande gräs- och grusytor. Några industribyggnader med omgivande hårdgjord mark finns närmast öster om kullen. Cirka 300 meter åt norr finns närmast belägna skogsmark.

De närmast belägna utpekade naturvärdena i omgivande landskap utgörs av några naturvärdesobjekt och bestånd från ädellövskogsinventeringen samt ett antal skyddsvärda träd (Länsstyrelsen 2014, Skogsstyrelsen 2014a och b), se *illustration 1*. De närmaste ädellövskogsbestånden och skyddsvärda träden ligger båda cirka 1 kilometer norr om området. De närmaste naturvärdesobjekten ligger båda cirka 1,9 kilometer nordväst respektive norr om området. Området omfattas inte av strandskydd.

Det finns inga tidigare registrerade fynd av arter i det aktuella skogsområdet. Norr om området finns dock flera fynd av den fridlysta och rödlistade arten grenigt kungsljus *(Verbascum lychnitis)* (kategori VU, Sårbar) (Artportalen 2014a). Arten växer främst på lätt störd mark som vägkanter, åkerkanter, skogsbryn och betesmarker. Många fynd av arten är endast tillfälliga och har gjorts på bangårdar, ruderatmarker och i hamnområden (ArtDatabanken 2010).

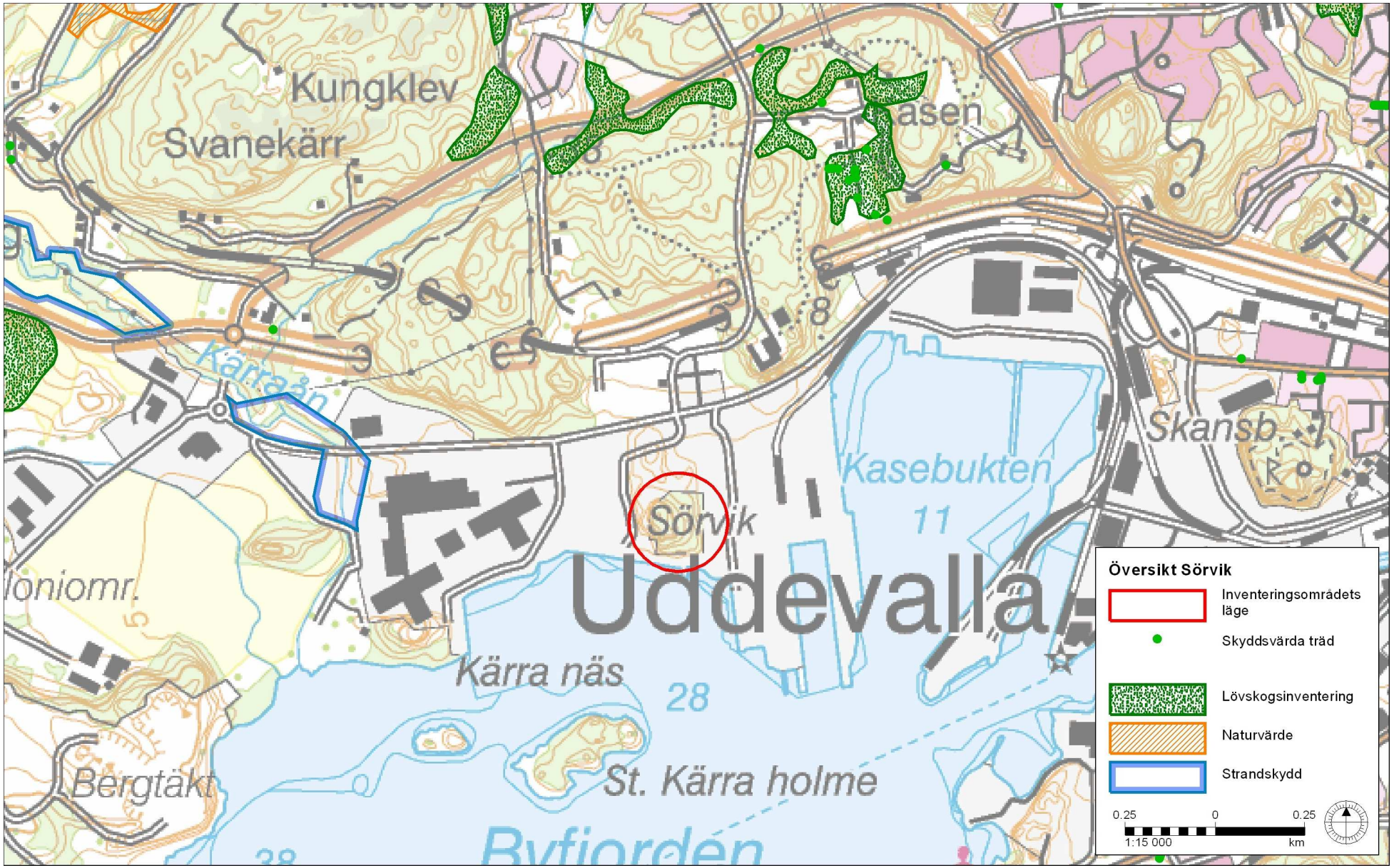

Illustration 1. Inventeringsområdets läge samt dokumenterade naturvärden i närområdet.

Skogsområdet i Sörvik är utpekat som biotopö nummer 9 med en areal om 4,2 hektar i Uddevalla kommuns rapport *Stadsnatur och parker* som är en del av en fördjupning av kommunens översiktsplan. Biotopön beskrivs inte närmare. En biotopö beskrivs generellt som ett i bebyggelsen avgränsat område med rester av ett tidigare jordbruks- eller skogslandskap. Generella förslag på åtgärder för biotopöar innefattar bland annat att ingrepp generellt bör undvikas, i annat fall ske perifert och efter noggrant övervägande så att skada minimeras. Eventuellt skogsbruk måste ske småskaligt (Uddevalla kommun 1996). Biotopö 9 fältbesöktes ej när ett reviderat underlag togs fram år 2011 inför omarbetning av den fördjupade översiktsplanen. Biotopön har i detta reviderade underlag fått det nya numret 26 (Ljunggren & Nilsson 2011).

Det finns många noterade fynd av fåglar från det omgivande landskapet, men troligen inga fynd från det undersökta skogspartiet. Mer intressanta fynd under senare år är att arter som gröngöling och tornfalk observerats i närområdet under häckningstid. Den sistnämnda arten använder troligen den öppna gräsbevuxna hamn- och industrimarken för födosök. Både större och mindre strandpipare har observerats under häckningstid inom Benders industriområde och kan troligen, under vissa år, häcka i området (Artportalen 2014b). De båda strandpipararterna häckar i öppen mark med kortvuxen och sparsam vegetation i anslutning till vatten.

Resultat, bedömning och rekommendationer

Inventeringsområdet har delats upp i fem delar för beskrivning och bedömning. De naturvärden som mättes in i fält visas på karta i *illustration 2.*

Delområde A. Sluttningar på västra och södra sidan av kullen.

Beskrivning
Skogen består i denna del av blandskog med huvudsakligen ek och lind. Sluttningarna är mycket blockiga med till synes litet inslag av mer finkornigt lösare material. I både söder och väster är det delvis brant. I väster avgränsas skogen av mindre stup, *illustration 3*. Skogen är i den västra sluttningen till stor del tät, i den södra sluttningen luckigare med inslag av öppna hällmarkspartier. Skogens medelålder är relativt ung med ett mindre inslag av äldre ek och lind. Det finns även ett mindre inslag av tall, björk, asp, lönn och rönn samt enstaka askar. Under träden växer här och var klena hasselbuketter och rosbuskar. Skogen är olikåldrig och flerskiktad med ett litet inslag av grövre död ved.

Moss- och lavfloran är sparsam och består mest av vanliga arter, *illustration 4 och 9*. Fältskiktet är till stor del sparsamt utvecklat, delvis på grund av blockigheten och delvis på grund av den ofta täta skogen. I fältskiktet dominerar kruståtel, blåbärsris och vitsippa. På några platser påträffades små bestånd av blåsippa. En större fläck, med ett 30-tal plantor, påträffades i norra delen av delområdet, *illustration 2 och 5*. Kransmossa *(Rhytidiadelphus triquetrus)* påträffades på flera mindre fläckar på den västra sluttningen samt även lite västlig hakmossa *(Rhytidiadelphus loreus).* Kransmossa förekommer ofta tillsammans med blåsippa och indikerar mer näringsrik mark. Västlig hakmossa är en signalart, arten har dock ett lågt signalvärde i denna del av landet (Skogsstyrelsen 2000).

Bedömning och rekommendationer
Lövskogen består av flerskiktad lind- och ekskog vilket är en ovanlig skogstyp. Skogens medelålder är relativt ung med inslag av äldre träd. Lind är en signalart, det vill säga en art som visar på skogsbestånd som kan ha eller har högre naturvärden (Skogsstyrelsen 2013). Skogen har i övrigt inga högre naturvärden i trädskiktet. Moss- och lavfloran är relativt artfattig och består mest av

vanliga arter. Blåsippa är en naturvårdsart som är fridlyst i Bohuslän och den är också en skoglig signalart. Blåsippa visar på en basisk markreaktion, det vill säga att marken kan innehålla kalk alternativt någon basisk bergart som grönsten. Man kan ofta vänta sig att andra ovanligare kärlväxter och kryptogamer förekommer i skog på denna typ av mark.

Skogen i detta område bedöms ha vissa naturvärden på grund av den ovanliga trädslagssammansättningen med en olikåldrig och flerskiktad struktur med inslag av äldre träd. Förekomsten av blåsippa bidrar till värdet. Skogen bör ej avverkas utan få utvecklas fritt. Delområdet bedöms som ett naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 3. Objektet tillhör biotopgruppen Skog och träd.

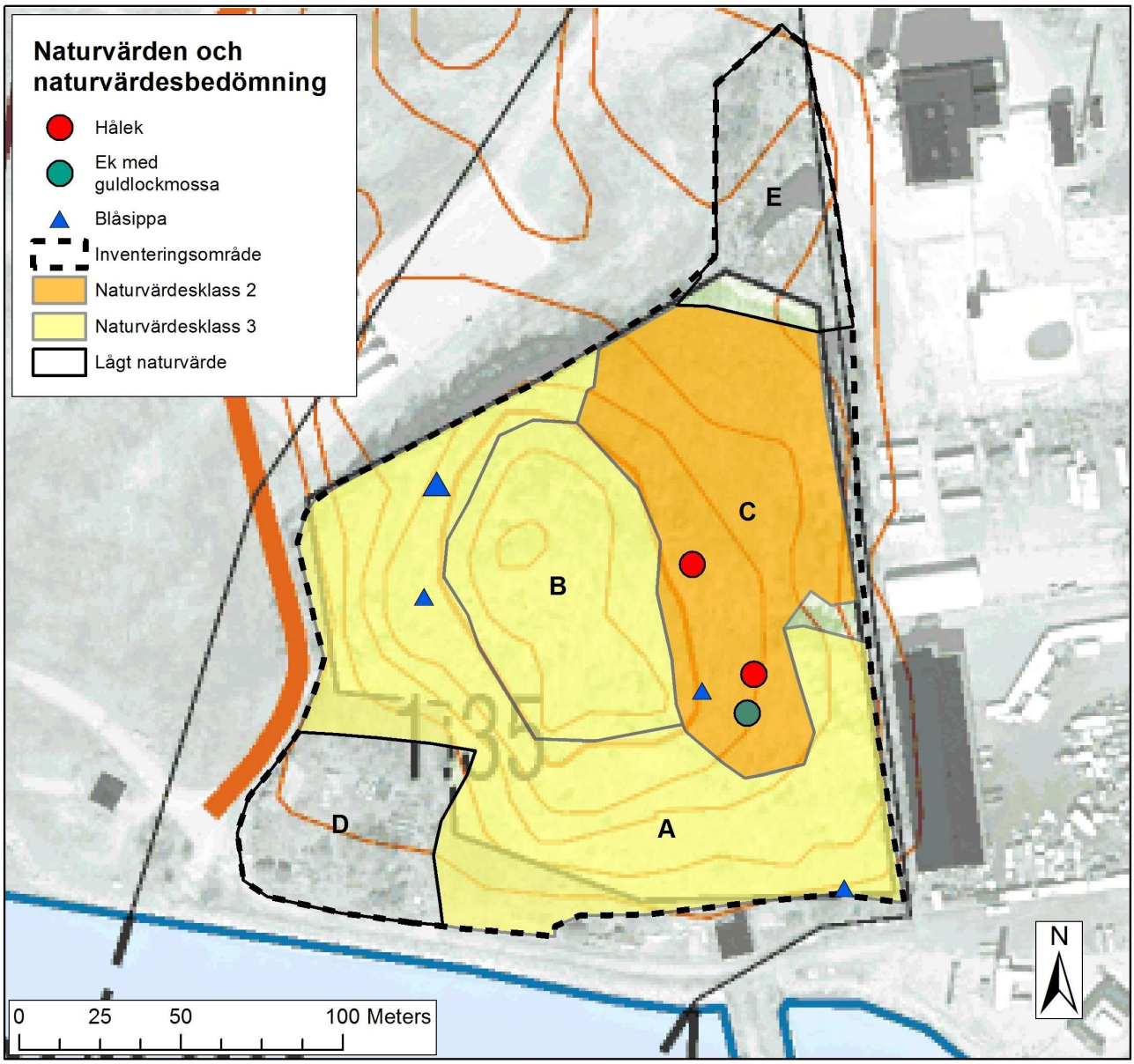

Illustration 2. Resultat av naturvärdesinventering och -bedömning. Området har delats in i fem delområden. Två av dessa bedöms ha naturvärdesklass 3 och ett har naturvärdesklass 2.

Illustration 3. Inventeringsområdet avgränsas i väster till stor del av branter. Bilden är tagen åt nordnordost.

Illustration 4. Delområde A. I den västra sluttningen växer tätare, yngre ek- och lindskog med inslag av äldre träd. Sluttningen är mycket blockig. Vy åt väster.

Illustration 5. Delområde A. Blåsippa påträffades på flera platser i delområde A, ofta i små bestånd. Arten påträffades även på någon plats i delområde C. Arten indikerar att det är en basisk markreaktion, exempelvis att det kan finnas kalk i marken. Blåsippan är fridlyst i Bohuslän.

Illustration 6. Delområde B. Högst upp på åsen växer en gammal, flerstammig exotisk tall. I denna del växer huvudsakligen yngre ek med ett större inslag av buskar som enbuske och den förvildade arten häggmispel.

Delområde B. Övre del av kullen.

Beskrivning

På den övre delen av kullen växer ekdominerad blandskog med ett större inslag av hällmarker. Det finns ett större inslag av rönn samt ett mindre inslag av tall och några flerstammiga lindar. Enstaka unga askar och fågelbär påträffades. På krönet växer en gammal flerstammig, exotisk tall, *illustration 6.* Skogens medelålder är relativt ung med enstaka äldre tallar och ekar. I denna del finns det ett mer välutvecklat buskskikt med enbuskar, unga ekar och häggmispel (en införd förvildad buske). I mindre delar av detta område domineras fältskiktet av vitsippa. Kruståtel är vanlig och på hällar växer mycket stensöta. Inslaget av död ved är litet, *illustration 7.* Inga mer ovanliga moss- eller lavarter påträffades.

Bedömning och rekommendationer
Skogen i denna del är relativt ung med inslag av äldre träd. Lind är en signalart. Skogen i detta område har vissa naturvärden som främst består i de äldre träden i området samt förekomsten av bärande träd, framför allt rönn, vars bär är värdefull föda för fåglar. Skogen bör ej avverkas (med undantag för den förvildade arten häggmispel, som kan tas bort). Delområdet bedöms som ett naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 3. Objektet tillhör biotopgruppen Skog och träd.

Illustration 7. Delområde B. Vy åt öster i ett ekdominerat parti vid åsens krön. Vitsippa förekommer rikligt.

Illustration 8. Bilden visar den norra delen av delområde C. I sluttningen växer tät lövskog med ett antal äldre ekar och mycket lind.

Delområde C. Blandskog på nordöstra delen av åsen.

Beskrivning
I sluttningen i den norra delen av detta område växer tät skog med äldre och grov ek med stort inslag av yngre lind samt enstaka äldre klibbal. Skogen är flerskiktad och olikåldrig med flera olika trädslag samt mer högvuxen än i övriga delområden. Det finns ett mindre inslag av ung asp och sälg, särskilt vid kanten till delområde E. Hassel är vanlig och förekommer främst som klenare buskar, se *illustration 8.* Död ved förekommer i liten omfattning. Marken är relativt blockig och det finns ett inslag av berghällar i sluttningen. Vitsippa dominerar i fältskiktet. Berghällarna är till stor del täckta med stensöta. Mossfloran är trivial. Den vanliga arten cypressfläta dominerar på block och trädbaser. Naturvårdsarten västlig hakmossa *(Rhytidiadelphus loreus)* förekommer fläckvis. Arten har ett lågt signalvärde i denna del av landet.

I den södra delen av detta delområde, lite högre upp på kullen, finns ett mindre parti med några grova ekar som omgivna av yngre lindar. Några av ekarna är ihåliga. Lind är tillsammans med ek beståndsbildande även i denna del. Lindarna är på väg att skugga ut flera av de äldre ekarna. Även några askar påträffades i området. Asken är rödlistad som nära hotad (NT). Död ved förekommer i denna del relativt rikligt i form av stora ekgrenar samt en död ek. Vitsippa dominerar i fältskiktet. Lite blåsippa påträffades på en plats och smultron förekommer fläckvis. På en av ekarna växer rikligt med guldlockmossa *(Homalothecium sericeum),* en signalart som har ett medelgott signalvärde i denna del av landet, *illustration 10.* Lite klippfrullania *(Frullania tamarisci)* påträffades på en ask. Klippfrullania är en signalart men arten har lågt signalvärde i denna del av landet.

Bedömning och rekommendationer
Skog med mycket lind är en ovanlig skogstyp. Skogen är olikåldrig och flerskiktad med inslag av äldre eller gamla träd och hålträd. I en mindre del av området är det relativt gott om död ved. Några naturvårdsarter påträffades i området. Sammanfattningsvis bedöms hela detta lövskogsparti ha påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 2. Naturvärdesbjektet tillhör biotopgruppen Skog och träd. Även om endast enstaka naturvårdsarter påträffades under inventeringen bedöms området ha goda förutsättningar som livsmiljö på grund av förekomsten av flera typer av värdefulla strukturer. Tidigare höga halter av luftföroreningar kan vara en bidragande orsak till den relativt artfattiga moss- och lavfloran och frånvaron av naturvårdsarter inom dessa organismgrupper. Skogen i detta område bör ej avverkas. Man skulle försiktigt kunna röja fram några av de äldre ekarna. I övrigt föreslås inga åtgärder.

Illustration 9. Delområde A. I sluttningen i söder växer yngre, luckig lövskog med inslag av äldre träd. Ek och lind är de dominerande trädslagen. Sluttningen är mycket blockig.

Illustration 10. I den södra delen av delområde C växer några äldre, grova ekar omgivna av yngre lindar. På en av ekarna, den främre i bild, växer signalarten guldlockmossa.

Delområde D. Plan yta med ungträd.

Beskrivning
I den sydvästra delen av det inventerade området finns en mindre, plan yta som till stor del är gräsbevuxen och delvis är hårdgjord med asfalt. Ytan ligger lite högre än omgivande industrimark. I kanterna växer ung björk, sälg och tall samt enstaka lind. Ytan har använts som upplagsplats och möjligen har man tidigare även använt den som täkt, se *illustration 11*. I det angränsande delområde A växer några äldre lindar strax intill gränsen.

Bedömning och rekommendationer
Denna yta bedöms ha lågt naturvärde.

Illustration 11. Delområde D. Vy åt norr över öppen plan yta i sydvästra delen av inventeringsområdet. Några äldre lindar växer i angränsande delområde A (till höger i bild).

Illustration 12. Delområde E. Bilden visar en bergknalle där löst material tidigare har tagits bort. Berget har tidigare varit större men har till stor del sprängts bort. Knallen omges av lövsly. Vy åt sydost.

Delområde E. Lövskog och bergknalle i norr.

Beskrivning

I nordöstra delen av inventeringsområdet ligger en kal bergkulle. En ridå med ung sälg, björk och klibbal växer runt kullen, se *illustration 12*. Man har tidigare tagit bort allt löst material på och runt kullen samt sprängt bort berg. Sprängsten täcker marken närmast runtom. I anslutning till södra delen av kullen finns ett mindre stråk med ung, tät och fuktig klibbalskog, se *illustration 13 och 14*. Klibbalen är likåldrig och växer på en plats där man tidigare schaktat bort det mesta av löst material.

Illustration 13. Yngre klibbalskog i delområde E. De lösa jordlagren i detta område har tidigare till stor del schaktats bort. Området har idag inga högre naturvärden.

Illustration 14. Industribyggnader ligger i direkt anslutning till östra delen av inventeringsområdet. Bilden visar gränsen mellan delområde E, till vänster i bild, och delområde C. Bilden är tagen åt sydost.

Bedömning och rekommendationer

I denna del av inventeringsområdet har jord och annat löst material tidigare schaktats och sprängts bort. Området har inga högre naturvärden.

Fåglar
Skogens till stor del olikåldriga och flerskiktade struktur med inslag av äldre lövträd och hålträd gör att området har ett värde för vissa mer ovanliga lövskogshäckande fågelarter. Det finns i området som helhet ett mindre inslag av död ved.

Under fältbesöket observerades vanliga skogslevande småfåglar som bofink, rödhake, talgoxe och koltrast i området. Spår efter hackspettars födosök och enstaka bohål i lind påträffades på några platser i de södra och västra delarna av området. En observerad gröngöling var ett mer intressant fynd. Denna art är knuten till hagmarker och glesa, ljusöppna lövrika skogar. Gröngöling är inte rödlistad men har minskat kraftigt i antal under senare decennier. Arten kan troligen häcka i området. En holk, troligen avsedd för tornfalk, observerades i ett träd vid västra kanten av området.

Flera hålträd noterades i området. Hålträd med större bohål är lämpliga boträd för arter som kattuggla och skogsduva. Mindre hackspett söker en stor del av årets föda i död ved, även i klenare död ved som grenar på ek, lind och björk. Ingen mindre hackspett observerades men området bedöms som potentiellt lämplig häckningsmiljö för arten.

Inventeringsområdet är relativt litet och ligger som en ö omgiven av olämplig terräng för skogslevande arter. Detta faktum minskar troligen möjligheten att mer ovanliga och/eller krävande arter kan häcka i området.

Fladdermöss
I området finns lövskog med flera hålträd som potentiellt kan användas som boträd för fladdermöss. Förutsättningarna för en rik insektsproduktion är troligen begränsade då det inte finns några våtmarker eller sumpskogar i området. Inventeringsområdet ligger relativt isolerat från andra lämpliga födosöksområden för fladdermöss. Området bedöms därför vara av begränsat värde för födosökande fladdermöss.

Sammanfattande bedömning
Lind- och ekdominerad skog växer i en stor del av inventeringsområdet. Denna skogstyp är ovanlig. Skogens medelålder är inte så hög men det finns i varierande grad inslag av äldre och gamla träd, främst ekar. Under inventeringen påträffades mest vanliga mossor och lavar. Många kryptogamer är känsliga för luftföroreningar och en trolig orsak till att i synnerhet lavfloran är artfattig är att området under lång tid varit utsatt för relativt höga halter av luftföroreningar, där det ligger mellan hamnområde och industrier. Få naturvårdsarter påträffades under inventeringen. Fynd av blåsippa och även kransmossa tyder på basisk jord som innehåller kalk eller på påverkan av någon basisk bergart som grönsten.

Stora delar av skogen, område A och B, bedöms ha visst naturvärde, naturvärdesklass 3. Delområde C bedöms ha påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 2. Dessa områden bör bevaras. En naturvårdsåtgärd skulle kunna vara att minska beskuggningen av några av de äldsta ekarna genom att ta bort yngre skuggande lindar. Man skulle även kunna ta bort den exotiska busken häggmispel, som främst förekommer i delområde B. Delområde D och E är områden som har låga naturvärden.

Skogens till stor del olikåldriga och flerskiktade struktur med inslag av äldre lövträd och hålträd gör att området har ett värde för vissa mer ovanliga lövskogshäckande fågelarter. Gröngöling observerades under fältbesöket och kan häcka i området. Området bedöms som potentiellt lämplig

häckningsmiljö för mindre hackspett. I området finns enstaka hålträd med större bohål, vilka är lämpliga boträd för arter som kattuggla och skogsduva. Det är dock en nackdel att skogen ligger som en ö omgiven av olämplig miljö för lövskogshäckande arter.

Hålträden kan fungera som boplats för fladdermöss. Förutsättningarna för en rik insektsproduktion är troligen begränsade och sammantaget bedöms områdets värde för fladdermöss vara begränsat.

Källor

Litteratur

ArtDatabanken	2010	Artfaktablad *Verbascum lychnitis,* grenigt kungsljus.
Ljunggren, A. & Nilsson, C.	2011	Stadsnatur och parker 2011 – reviderat underlag. Rio Kulturkooperativ.
Uddevalla kommun	1996	Stadsnatur och parker – delrapport till staden Uddevalla. Fördjupning av kommunens översiktsplan. Antagen av kommunfullmäktige 8 oktober 1996.
Skogsstyrelsen	2000	Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens Förlag.

Digitala källor

Artportalen	2014a	Rapportsystem för växter, djur och svampar, www.artportalen.se Besökt i maj 2014.
Artportalen	2014b	Artportalen för fåglar, http://svalan.artdata.slu.se/birds/ Senast besökt 2014-05-14.
Länsstyrelsen	2014	Länsstyrelsens WebbGIS, Infokartan Västra Götalands Län, http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Vastragotaland/Infokartan/
Skogsstyrelsen	2014a	Skogens Källa, www.skogsstyrelsen.se/Aga-och-bruka/Skogsbruk/Karttjanster/Skogens-Kalla/
Skogsstyrelsen	2014b	Skogens Pärlor, http://www.skogsstyrelsen.se/Aga-och-bruka/Skogsbruk/Karttjanster/Skogens-Parlor-/
Skogsstyrelsen	2014	Signalarter 2013-04-15, pdf nedladdningsbar från http://www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter/

Bilaga 1.

Naturvärdesinventering (NVI)

- Metodik och begrepp enligt föreslagen standard ftSS 199000:2013, version 2013-03-24

Naturvärdesinventering (NVI), enligt föreslagen standard, är en process där ett geografiskt område identifieras, avgränsas, dokumenteras och naturvärdesbedöms samt att resultatet redovisas. Rio Göteborg utför inventeringar med utgångspunkt från de metoder och begrepp som anges i ftSS 199000:2013. Nedan redogörs för de olika nivåer av NVI som kan utföras samt begrepp och klassningar som används inom ramen för NVI.

Inventeringstyper

NVI på förstudienivå innebär att naturvärdesbedömning och avgränsning av eventuella naturvärdesobjekt görs utifrån fjärranalys och tidigare dokumenterad relevant information om naturen i inventeringsområdet. Naturvärdesbedömningen i en förstudie utan fältbesök ska oftast ses som preliminär. Då en förstudie oftast görs utan fältinventering kan den göras året om.

NVI på fältnivå innebär att en fältinventering ingår. Innan fältarbetet görs en förstudie som ligger till grund för identifiering av potentiella naturvärdesobjekt. Beroende på inventeringsområdets storlek och syftet med uppdraget kan naturvärdesinventering utföras med olika detaljeringsgrad;

- **Fält översikt** används exempelvis som underlag för val av lokaliseringsalternativ för större infrastrukturprojekt. Naturvärdesobjekt som är 1 hektar eller större identifieras.
- **Fält standard** används lämpligen som underlag vid fördjupade översiktsplaner, naturvårdsplanering, vindkraftsetablering, vägplaner och liknande projekt med lägre krav på detaljeringsgrad. Naturvärdesobjekt som är större än 0,1 hektar identifieras.
- **Fält detalj** kan användas som underlag till detaljplaner, vägplaner, skötselplaner för naturreservat och vid andra tillfällen där kraven på detaljeringsgrad är hög. Används för mindre områden och när man kan anta att det finns höga naturvärden och känslig miljö. Naturvärdesobjekt som är större än 25 m^2 identifieras.

Fördjupad artinventering är en specialundersökning av en specifik artgrupp, exempelvis fåglar, fladdermöss, groddjur, kärlväxter eller mossor. Den kan göras som ett tillägg till NVI på förstudienivå eller NVI på fältnivå i hela eller delar av inventeringsområdet. Metodik och tidpunkt anpassas efter de arter eller artgrupper som avses. Resultatet används för att verifiera naturvärdesbedömningar som har gjorts på förstudie- eller fältnivå samt till att föreslå skyddsåtgärder, ekologisk kompensation eller bedöma behov av tillstånd eller dispens.

Generellt biotopskydd, en kartläggning av alla områden som omfattas av det generella biotopskyddet (enligt miljöbalken 7 kap 11 §) kan beställas som tillägg till en NVI på fältnivå. Det rekommenderas i de flesta fall som inventeringsområdet inkluderar jordbruksmark.

Vid förstudier och inför fältinventering studerar vi tidigare dokumenterad information om naturen i inventeringsområdet. Information från inventeringar såsom lövskogs-, ädellövskogs-, våtmarks- och ängs- och hagmarksinventeringen hämtas från Länsstyrelsernas GIS-tjänster och rapporter. Även information om eventuell förekomst av olika typer av områdesskydd inom inventeringsområdet hämtas från Länsstyrelsen. Det gäller exempelvis riksintresseområden för naturvård, Natura 2000-områden, naturreservat, strandskydd, djur- och växtskyddsområden och biotopskydd. Från Skogsstyrelsens GIS-tjänster (Skogens Källa och Skogens Pärlor) hämtas information om utpekade värdefulla skogliga biotoper såsom nyckelbiotoper, naturvärden, naturvårdsavtal, sumpskogar och skogliga biotopskydd. Kartor och ortofoton studeras för att identifiera andra potentiellt värdefulla miljöer som exempelvis hällmarker, bäckar och bergsbranter. Sökning efter naturvårdsarter görs i Artportalen.

Begrepp

Inventeringsområde är det geografiska område som omfattas av en enskild naturvärdesinventering.

Naturvärdesbedömning är en bedömning av ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald. Bedömningen görs utifrån förekomst av naturvårdsarter och kvalité av livsmiljöer. Kulturhistoriska spår eller geologiska förutsättningar som har betydelse för den biologiska mångfalden vägs in i bedömningen. Bedömning och klassning görs utifrån skalorna som beskrivs i den svenska standarden.

Biologisk mångfald är benämningen på variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive från bland annat landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem.

Livsmiljö är de miljöer som en art behöver för alla sina behov, till exempel vilo-, reproduktions-, födosöks-, och övervintringsmiljöer.

Naturvärdesobjekt är ett i naturvärdesinventeringar avgränsat geografiskt område av betydelse för biologisk mångfald. Det utgörs av en dominerande biotopgrupp och kan bedömas till en och samma naturvärdesklass.

Landskapsobjekt är ett större geografiskt område vars betydelse för biologisk mångfald är uppenbart större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse för biologisk mångfald.

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp som omfattar arter som är skyddade (markerade med N eller n i bilaga 1 till Artskyddsförordningen), fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter (arter som indikerar gynnsam bevarandestatus), ansvarsarter (arter som har en betydande del av sin förekomst i Sverige, kan även användas för arter som har speciell betydelse lokalt i en kommun, län eller landskap) och signalarter som indikerar högt naturvärde.

Värdeelement är en mindre del av en biotop som är av betydelse för biologisk mångfald, till exempel hålträd, låga och högstubbe.

Naturvärdesbedömning och -klassning

Inom ramen för NVI identifieras områden med betydelse för biologisk mångfald som naturvärdesobjekt vilka bedöms och naturvärdesklassas efter följande kriterier;

Naturvärdesklass 1a - Högsta naturvärde: ges till områden med särskilt stor betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell och global nivå. Områdena ska ha en kontinuerlig ekologisk funktion som livsmiljö för ett stort antal naturvårdsarter, flera rödlistade arter eller enstaka hotad art. Förekomst av arter och ekologiska förutsättningar kan inte bli avsevärt bättre med svenska förhållanden som referens.

Naturvärdesklass 1b - Högt naturvärde: ges till områden som har kontinuerlig ekologisk funktion som livsmiljö för flera naturvårdsarter eller enstaka rödlistade arter eller som har mycket hög artrikedom och antingen goda ekologiska förutsättningar eller utgörs av Natura 2000-naturtyp. Naturvärdesklassen motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1-3, limniska nyckelbiotoper samt skogsbrukets klass urvatten.

Naturvärdesklass 2 – Påtagligt naturvärde: ges till geografiska områden med särskild betydelse för biologisk mångfald. Områdena har förutsättningar för att upprätthålla kontinuerlig ekologisk funktion som livsmiljö för naturvårdsarter, de har en hög artrikedom och vissa ekologiska förutsättningar eller utgörs av Natura 2000-naturtyper som inte uppfyller kriterier för naturvärdesklass 1.

Naturvärdesklass 3 - Visst naturvärde: omfattar geografiska områden med viss betydelse för biologisk mångfald. Hit hör områden som har vissa förekomster av naturvårdsarter, har hög artrikedom, har vissa ekologiska förutsättningar eller är av betydelse för variation av biotoper på lokal nivå men inte uppfyller kriterierna för naturvärdesklass 2.

Naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 1, 2 och 3 är även viktiga områden att bevara och vårda för att uppfylla de av riksdagen antagna miljömålen.

Lågt naturvärde tillskrivs geografiska områden som i sitt nuvarande tillstånd inte eller endast i ringa omfattning bidrar till biologisk mångfald. Dessa områden räknas inte som naturvärdesobjekt och tilldelas inte någon naturvärdesklass.

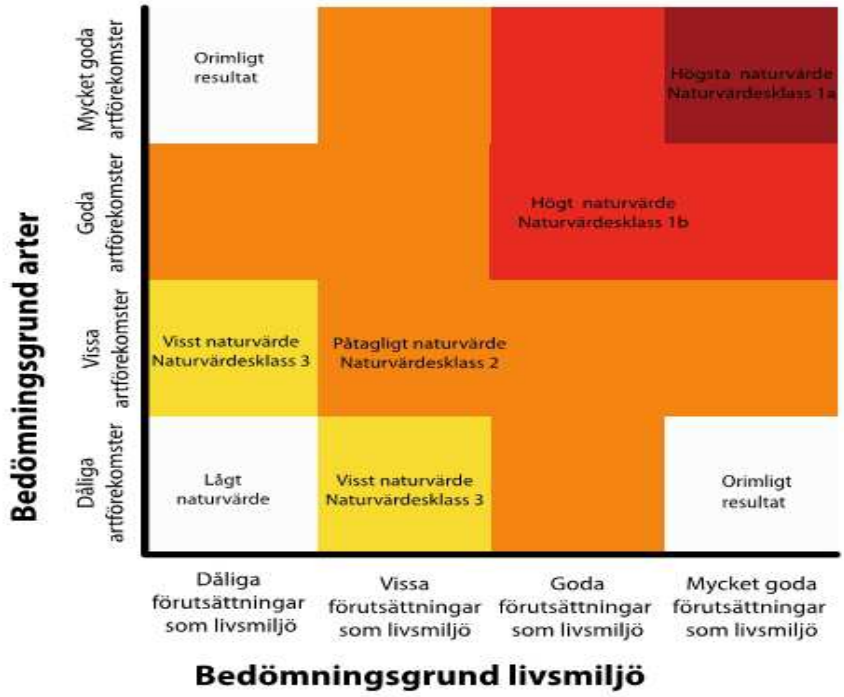

Bedömningsgrunder vid naturvärdesbedömning (NVI). Figuren är hämtad från SVENSK STANDARD ftSS 199000:2013, version 2013-03-26.